

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2956/2023
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душан Илић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Одсек за организовање исхране у ПУ Нови Пазар, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради утврђења постојања радног односа и поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4706/22 од 14.02.2023. године, у седници одржаној 25.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4706/22 од 14.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару П1 85/22 од 20.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је 20.09.2017. године по сили закона засновала радни однос на неодређено време код тужене, што је тужена дужна да призна и трпи и да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се пониште као незаконити уговори о привременим и повременим пословима заведени код тужене под бројевима ближе наведеним у овом ставу, а који су закључени 21.07.2017., 09.01.2018., 18.05.2018., 08.01.2019. и 16.05.2019. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да накнади туженој трошкове парничног поступка у износу од 39.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4706/22 од 14.02.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 441. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да ревизија тужиле није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревидент се само паушално позива на битну повреду поступку из члана 374. став 1. ЗПП без конкретизације која је то повреда учињена у поступку пред другостепеним судом, па су ти ревизијски наводи без утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је радно ангажован код тужене на пословима ... у ПУ Нови Пазар – Одсек за Тужилца је првобитно била ангажована на основу уговора о раду на одређено време (у периоду од 18.09.2008. до 22.03.2010. године), а почев од 26.05.2014. године на основу више сукцесивно закључених уговора о обављању привремених и повремених послова, без прекида у раду, поред осталог и предметним уговорима од: 21.07.2017., 09.01.2018., 18.05.2018., 08.01.2019. и 16.05.2019. године. Сваким уговором је прописано да обављање послова не може трајати дуже од 120 радних дана у календарској години. С обзиром да је наставила да ради пет радних рада након истека уговора од 21.07.2017. године, а што је почев од 15.09.2017. године, тужилца сматра да су се 20.09.2017. године стекли услови за тзв. преображај радног односа из одређеног на неодређено време. Тужба у овом радном спору поднета је 12.07.2019. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да за тужену као корисника јавних средстава у наведеном периоду важила забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних (упражњених) радних места према Закону о буџетском систему и одбили су тужбени захтев применом наведеног закона, који према члану 105. има карактер *lex specialis*-а у односу на одредбе Закона о раду.

По оцени Врховног суда, а супротно наводима ревизије, становиште нижестепених судова засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, ... 75/14), прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад у писаном облику. Ставом 2. истог члана прописано је да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Одредбом члана 197. Закона о раду прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непоуно радно време до пуног радног времена и корисником старосне пензије.

Тужени орган Републике Србије је према члану 2. став 1. тачка 7. Закона о буџетском систему корисник јавних средстава и то директни корисник буџетских средстава. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је

прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС”, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Одредба члана 27е став 34. цитираног Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године, 149/2020 од 11.12.2020. године и 118/2021 од 09.12.2021. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се регулишу услови и начин заснивања радног односа, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Код утврђења да је тужила на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима обављала исте послове од 26.05.2014. године код туженог органа као директног корисника буџетских средстава, то се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе (и на предлог надлежног министарства).

Како из утврђеног чињеничног стања не произилази да је постојала сагласност надлежног тела Владе за заснивање радног односа тужиле код тужене у периоду важења тзв. „забране запошљавања“, то је правилан закључак нижестепених судова да није било услова да се утврди да је тужила засновала радни однос на неодређено време по сили закона ступањем на рад на основу члана 32. став 2. Закона о раду, нити су испуњени услови за тзв. преображај радног односа из одређеног на неодређено време на основу члана 37. став 6. истог закона, без обзира што је била континуирано ангажована у дужем периоду од 24 месеца на истим сталним пословима који су били обухваћени ситематизацијом радног места.

Неосновано се тужила у ревизији позива на члан 16. став 2. Закон о забрани дискриминације, који регулише дискриминацију у области рада као посебан случај дискриминације, у ситуацији када није доказала да је врста њеног радног ангажовања код тужене по основу закључиваних уговора о обављању привремених и повремених послова, последица неког њеног личног својства и да је тиме стављена у дискриминаторски положај у односу на друге запослене на истим пословима.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић